

STRÍÐIÐ MILLUM JANUS OG TELEFONVERKSSTJÓRAN

Í 1923 VAR ÁVÍST **STRÍÐ** MILLUM SKALDIÐ **J. H. O. DJURHUUS** OG TELEFONVERKSSTJÓRAN, **OLAUS JACOBSEN**, UM EINA **HENDING**, TÁ **JANUS** HEVÐI **BROTID** EIN RÚT Á **TELEFONSTØÐINI** Í HAVN

Heri Mohr

Í 1994-1997 gav rithøvundurin Hanus Andreassen (nú Kamban) út bókaraðina *J. H. O. Djurhuus, Ein bókmentilig ævisøga I, II og III*. Hesin bókligi dýrgripur man teljast millum størstu í dygd og vavi skrivað á føroyskum í nýggjari tíð.

Við sniði og innliti í europeiskum skaldskapi og mentan opnaði J. H. O. Djurhuus – vanliga kallaður Janus – nýggjar dyr og gluggar við einum málmríkum føroyskum máli, ið eingin hevði hoyrt ella lisið áður. Hann breyt meistarliga upp úr nýggjum – taðað við europeiskari mentan á høgum stigi.

Við livandi skrivingarlagi, frálíkum málbúna og – eins og Janus – væl at sær í europeiskum siðaarvi, hevur Hanus Kamban sett ein varða okkara meginskaldi, Janusi Djurhuus, til miklan heiður – øvut proportionalur við »dvørgunum« á økinum niðarlaga á Áarvegnum, har barnaheimið, Áarstova, hjá Janusi og Hans Andreasi, var. Áarstovan fór í søguna fyrri meira enn 80 árum síðani. Fyrrverandi Hotel Djurhuus ella Vertshúsið, sum tað eisini varð kallað, hevur als einki søguligt við Áarstovu at gera annað enn ættarbond og grannaskap. Janus plagdi at stokka inn á gólvið í Vertshúsinum, tey fáu árinu hann búði í Føroyum og virkaði sum sakførari.

Hendan mentanarvarðan hjá Janusi Kamban eru allir føroyingar honum takksamir fyrri.

Í smædni og við bestu meining fer hann, ið hetta skrivar, at blaða á síðurnar 243-245 í bók II. Har er greitt frá brævaskiftum, sum tóku seg upp millum Janus og telefonstjóran Olaus Jacobsen. Eitt bræv, sum Janus skrivaði 27. juli 1923, er endurgivið á síðu 244 og 245. Av tí at brævið var í Tingakrossi nr. 33, 15. august 1923, og av tí at bert tann fyrra helvtin av brævinum er við í bókini, loyvi eg mær við hesum at vísa á ta seinru helvtina av brævinum, sum Tingakrossur gav heitið »Eitt sjáldsamt lögtingsskjal« við innleiðingini »Í frágreiðingini frá telefonnevndini 1922-23 stendur hetta stuttliga fylgiskjal at lesa«:

»Til Telefonudvalget.

I Anledning af den mig fra Telefonudvalget tilstillede Skrivelse af 3. ds. skal jeg tillade mig følgende Bemærkninger:«

Fyrra helvt er sum sagt endurgivin í bókini. Seinna helvt ljóðar soleiðis:

Soleiðis sá Áarstova út – barbaheimið hjá Janusi og Hans Andreasi. Hon stóð á økinum millum Dandastovu og Café Nátúr, har standmyndin av áarstovubrøðrunum nú stendur. Áarstova varð tikin niður fyrri eini 80-90 árum síðani

J.H.O. Djurhuus

»Er som bekendt Telefonbestyrer, Amtssingeniør cand. polyt. Olaus Jacobsen udstyret med høj og skarp matematisk og teknisk Viden, strækkende sig til Hercules's Støtter og hine mælkevejsfjerne Regioner, hvor Tilværelsens Diagonaler skærer hverandre, synes, mirabile dictu, Parcerne ikke at have været nær saa ødsle med Hensyn til Sansen for de linguistiske Valører. Naar der nemlig staar i hans Skrivelse, at jeg bankede voldsomt paa for »at slippe ind«, maa dette af almindlige dødelige jo opfattes, at jeg ved at banke paa Ruden har bestræbt mig for at sætte en Aarsagsrække i Bevægelse, der tilsigtede at hidføre Nuancer i Vestalindernes Uskyldighedstilstand. Vel har jeg altid været en Beundrer af den guddommelige Alkibiades og tilgav ham gerne,

selv da han væltede Hermesstøtterne paa Athens Torv omkuld, men hvis hin hedenfarne straalende havde formastet sig til en saa forsmædelig Handling, som Amtssingeniøren synes at ville paa-sigte mig, vilde ingen dødelig, heller ikke jeg, have begrædt hans æreløse Nedfart til Hades.

Det fremgaar imidlertid helt klart af Amtssingeniørens Skrivelse, hvad Meningen med denne er. At Indberetningen om den itugangne Rude har fundet Sted af regnskabsmæssige Grunde kan ikke antages, da han derved vilde belemre Telefonudvalget med Bagateller, hvad aldrig kunde tænkes om Telefonbestyrer, Amtssingeniør, cand. polyt. Olaus Jacobsen, han der i det højere Selskabsliv i Thorshavn er kendt som en udmærket Latiner, for hvem det er en Æressag ikke at synde mod Sætningen: minima non curat prætor, ligesom ogsaa jeg straks tilbød og stadig tilbyder at afholde de med en ny Rudes Indsættelse forbundne Omkostninger.

At meningen skulde være at indstille mig til passende Belønning for udvist aktiv Interesse i at constatere, hvorvidt de offentlige Meddelelsesmidler fungerer tilfredsstillende ved Nattetide og Morgengry, vilde være antagelig og egentlig stemme med det Amtssingeniørens medfødte Højsind og dybe sociale Forstaaelse, hvis ikke Skrivelsens Form udelukkede denne Mulighed. Thi hvis dette skulde være Meningen, vilde han have stillet Telefonudvalget en Gaade eller Rebus, vanskeligere at løse end den gordiske

Knude, og derved gjort sig skyldig i Insubordination, hvad der aldrig kunde falde Amtssingeniøren ind, han, der netop er kendt for sin dybe, næsten orientalske Respekt for sine færøske Overordnede. Tilbage staar altsaa kun den Forklaring, at Skrivelsen skyldes den ham af Vestalinderne bibragte Formening, at Bankningen paa Ruden hidrørte, ikke fra en Abonnent, der kom i lovligt Ærinde, for at forespørge, hvorfor Centralen ikke svarede, men fra en Person, der vilde lede Vestalinderne i Fristelse. Hvis dette er Tilfældet, da skal jeg være den første til at beklage, at visse Hjernecentra, formentlig paa Grund af Overanstængelse i det færøske Telefonvæsens Tjeneste, fungerer paa unormal Vis hos Telefonbestyrer, Amtssingeniør cand. polyt. Olaus Jacobsen, hvem jeg herved indtrængende henstiller til det ærede Telefonudvalg at yde et Aars Permission til Rekreation ved et Badested i det sydlige Udland.

Thorshavn 27. juli 23.

Med Ærbødighed

J. H. O. Djurhuus.«

Hví hetta brævið hjá Janusi – sum rithøvundurin sigur er áhugavert fyrri eftirtíðina – ikki er tikið við in extenso í bókini, er ikki gott at vita. Kanska peikar Janus nú frá Elysium oynni og sigur, honum líkt: lapsus calami.

Vónandi verður hetta litla »uppískoytið« ikki misfatað ella tikið illa upp av rithøvundanum og teimum, ið eiga Restaurant & café Áarstovu.

PS. Janus Djurhuus doyði klokkan trý týsnáttina tann 31. august 1948. Dagin eftir løsu undirritaði og míni foreldur ovast á húsinum hjá *Politiken* á Ráðhúsplássinum: *Den store færøske digter J. H. O. Djurhuus er afgaaet ved døden*. Vit kundu soleiðis ikki luttaka í jarðarferðini hjá Janusi. Hann var væl sæddur í mínum barndómsheimi í Skansagarði og Yviri við Strond.

Meðan Janus lá á Dronning Aleksandrines hospitali – nú Landsjúkrahúsið – komu fólk at vitja. Ein dagin, stutt áðrenn hann doyði, var ein av hansara vinmonnum og vitjaði Janus. Tá kom eitt av hansara viðskiftafólkum (klientur) – sum Janus hevði appellerað í ein hægri rætt – eisini at vitja. Hesin gamli havnarmaðurin segði væl nøgdur: »Djurhuus, abel er komin.« Rættiliga ússaligur, seingjarliggjandi, svaraði Janus: »Rubeksen, eingin appel har eg fari.«